

Gemeente De Bilt
T.a.v. Dhr. Marcus en Mw. Verheijen

Kenmerk : 20211102-De Bilt
Datum : 2 november 2021
Onderwerp : Advies m.b.t. de notitie reikwijdte en detailniveau PlanMER

Geachte heer Marcus en mevrouw Verheijen,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op de Nota Reikwijdte Detailniveau PlanMer.

Door de leefomgeving gezonder in te richten kan veel gezondheidswinst worden behaald voor alle inwoners van de gemeente. Een gezonde inrichting van de leefomgeving beschermt tegen negatieve omgevingsinvloeden en bevordert de gezondheid. Aandacht in het PlanMER voor gezondheid vinden wij als GGD dan ook van groot belang.

In ons advies "Gezondheidskundig advies m.b.t. de Basisverkenning Omgevingsvisie De Bilt" dd. 29-04-2021, geven wij aan dat wij het bevorderen van gezondheid door middel van 'positieve gezondheid' een goed uitgangspunt van de basisverkenning vinden. Niet alleen versterkt het werken vanuit positieve gezondheid de inwoners die ondersteuning, begeleiding en behandeling krijgen vanuit het sociaal domein, dit versterkt de gezondheid – en gelijke kansen op gezondheid – van alle inwoners van de Bilt.

Verder gingen wij in op diverse voor gezondheid risicovolle milieufactoren, en de cumulatie daarvan in De Bilt, die vooral zichtbaar is in de kernen langs de drukkeren wegen en langs de rijkswegen. Van deze factoren hebben geluidsbelasting en luchtvervuiling het grootste nadelige effect op de gezondheid. Voldoen aan de Nederlandse normen alleen is voor deze factoren niet genoeg.

De Nederlandse normen zijn namelijk niet uitsluitend op gezondheidskundige informatie gebaseerd, maar ook op haalbaarheid en economische aspecten. De meeste gezondheidsschade treedt op onder de Nederlandse normen. Voor luchtvervuiling bestaat geen veilige grens waaronder geen gezondheidsschade optreedt. Daarom adviseert GGDrU strenger dan de Nederlandse normen, namelijk vanuit de advieswaarden van op (inter)nationaal gebaseerd onderzoek en die van de World Health Organisation (WHO).

Nu de WHO haar advieswaarden voor fijnstof vorige maand verder heeft aangescherpt, geven we als GGDrU graag mee dat er lokaal veel mogelijk is om de WHO normen te behalen. GGDrU adviseert gemeenten bij het werken aan gezonde lucht voor alle inwoners, bijvoorbeeld door aansluiting bij het Schone Lucht Akkoord (SLA). De gemeenten die zich aansluiten bij het SLA werken samen aan een betere luchtkwaliteit en krijgen extra ondersteuning en tips. Positief is dat iedere verbetering van de luchtkwaliteit direct leidt tot gezondheidswinst!

Net als bij de WHO advieswaarden voor fijnstof, adviseert GGDrU voor geluid ook de WHO-advieswaarden na te streven. Het horen van te veel of ongewenst geluid kan niet alleen hinderlijk zijn, het kan ook gezondheidsschade toebrengen en nadelige effecten hebben op leerprestaties, mentale gezondheid, het ongeboren kind, het cardiovasculaire en metabole systeem, en op het gehoor.

Zelfs bij mensen die aangeven geen last te hebben van geluid, kan de gezondheid negatief beïnvloed worden door hinder en effecten op slaap (nl. slaapverstoring).

Ten slotte worden nog andere milieufactoren dan lucht en geluid genoemd in de notitie reikwijdte en detailniveau om nader te bekijken op schadelijke effecten, zoals geur, licht en endotoxinen/zoönosen. Dit ondersteunen wij van harte. Wel willen we de nuance aanbrengen dat deze factoren qua gezondheidsverlies niet in verhouding staan tot die van luchtkwaliteit en geluid. Deze laatste twee geven veel meer gezondheidsschade en zouden daarom zwaarder moeten wegen bij het vergelijken van de verschillende scenario's.

Naast het aanhouden van optimale omgevingsnormen om gezondheid te beschermen, dragen ook gezondheidsbevorderende activiteiten en keuzes bij aan de gezondheid van inwoners. Echter, die kunnen de gezondheidsschade door milieufactoren als luchtvervuiling en geluidshinder niet compenseren.

De integrale positionering van gezondheid in de omgevingswet biedt u volop kansen om gezondheid in alle afwegingskaders op te nemen en te versterken. We hopen dat deze zienswijze hieraan bijdraagt en blijven graag betrokken bij de verdere ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

Met vriendelijke groet,

Maaïke van Zijverden en Anne Mulder.